

DIRECTIEBRIEF ODNV

April - juni 2022

Inleiding

De Directiebrief is bedoeld om eigenaar-gemeenten van ODNV een overzicht te geven van relevante ontwikkelingen in het kwartaal voorafgaand aan het algemeen bestuur (AB). In de brief kan ook vooruitgekeken worden op komende ontwikkelingen.

De (concept) Directiebrief wordt in aanloop naar het AB ook geagendeerd op het Overleg Ambtenaren Financiën (OAF), het Opdrachtgeversoverleg (OGO) en het DB. Opdat iedereen een gelijke informatiepositie heeft c.q. input kan geven.

De Directiebrief is geordend in vier delen, conform de indeling die ODNV hanteert in de agenda van haar overleggen en in alle relevante documenten. Primair wordt ingegaan op de relevante ontwikkelingen *buiten* de ODNV organisatie (Klantperspectief), daarna wordt ingezoomd op (de gevolgen voor) de *interne* organisatie, verdeeld over drie perspectieven: de werkprocessen/organisatie, het personeel/ontwikkelvermogen en financiën/middelen.

Klantperspectief

Wat zijn de belangrijkste ontwikkelingen (geweest), landelijk, provinciaal, regionaal en gemeentelijk? Wet- en regelgeving, relatie ODNV en eigenaargemeenten, samenwerkingspartners, enzovoorts. Daar waar in deze Directiebrief rapporten of beleidsstukken genoemd worden, kunnen die bij ODNV worden opgevraagd.

Interbestuurlijk programma

In de vorige Directiebrief is ingegaan op het coalitieakkoord en de brief van de staatssecretaris over het VTH stelsel. De tien aanbevelingen van de Commissie van Aartsen staan daarin centraal, ze zijn allen overgenomen. Inmiddels worden die tien aanbevelingen vertaald naar een Interbestuurlijk Programma (IBP), een samenwerking tussen de ministeries van Justitie en Veiligheid en Infrastructuur en Waterstaat, de VNG, het IPO, de ILT en de ODNL.

Daarmee krijgt ODNL, 'slechts' de vereniging van directeuren van Omgevingsdiensten, een bijzondere positie. Eigenlijk zou VNG alle belangen van de Omgevingsdiensten in het IBP moeten behartigen. Het geeft aan hoeveel belang eraan gehecht wordt dat het VTH stelsel op korte termijn verbeterd wordt, en dat daarvoor de stevige betrokkenheid, inzet en medezeggenschap van de diensten zelf cruciaal wordt geacht.

Omdat ODNL nu geen eigen landelijk bureau en dergelijke heeft, ontvangt het vanaf 2022 vanuit het Rijk een subsidie van 18 miljoen per jaar, enerzijds om haar eigen taken en organisatie stevig neer te zetten (het zogenaamde Impulsprogramma) en anderzijds voor de inzet van ODNL én de diensten zelf aan het IBP.

Op 13 april heeft de staatssecretaris overleg gehad met de Tweede kamer commissie, die aangaf snel resultaat te willen zien en actief (halfjaarlijks) over de voortgang geïnformeerd te worden. Op basis van die afspraak wordt nu het (concept) IBP opgesteld, dat uiterlijk 20 juni naar de Tweede Kamer gestuurd moet worden. Het uitvoeren van het IBP start dan al per 1 juli en kent vooralsnog een tweejarig termijn. Het gaat dus allemaal erg snel, en de sturing van de Tweede kamer is strak.

Zoals het er nu voorstaat, worden de tien aanbevelingen uit het rapport Van Aartsen vertaald naar zes pijlers in het IBP. Iedere pijler heeft een landelijke partij als trekker. In feite is hiermee een strakke top-down aanpak neergezet, dat grote impact zal hebben op de positionering en taken van omgevingsdiensten. Er komt kort gezegd een stevige uniformering in het VTH stelsel. Hier geven we kort de pijlers van het IBP weer, dat laat zien hoeveel beweging er zal komen:

Pijler 1: Robuuste Omgevingsdiensten (trekker is VNG)

1. De kwantitatieve en kwalitatieve ondergrens van een OD
2. De kwaliteitscriteria van het (regionale) VTH stelsel
3. De financiering van de VTH taken en OD-en
4. De uitvoeringstoets Omgevingsplannen

Pijler 2: Bestuurs- en strafrechtelijke handhaving en vervolging (ministerie van J en V)

1. Versterken relatie bestuurs- en strafrecht
2. Keten samenwerking handhavende instanties
3. Versterking bestrijding milieucriminaliteit

Pijler 3: Informatie-uitwisseling en datakwaliteit (ministerie van IenW)

1. Opstellen landelijk informatieplan
2. Format en aanpak jaarlijkse 'Staat van de Omgevingsdiensten'
3. Gezamenlijke ICT structuur
4. Uniforme verbinding van diverse landelijke databases
5. Kernregistratie (omzetting Inrichtingen naar) milieubelastende activiteiten (Omgevingswet)

Pijler 4: Kennisinfrastuur en arbeidsmarkt (ODNL)

1. Doorontwikkeling kennis- en expertisecentrum ODNL
2. Doorontwikkeling kennisuitwisseling ODNL en andere partners (zoals RIVM)
3. Doorontwikkelen kennisuitwisseling tussen OD-en
4. Opzetten landelijke Academie
5. Doorontwikkeling van de landelijke kwaliteitscriteria

Pijler 5: Onafhankelijke uitvoering van Toezicht en Handhaving (IPO)

1. Landelijke risicomodel als basis
2. Positie van de OD directeur

Pijler 6: Monitoring kwaliteit milieutoezicht (ILT)

1. Inrichting / verbetering Rijkstoezicht
2. Landelijk visitatiemodel

Naast het landelijke IBP zullen we in Gelderland ook een gezamenlijk programma starten, om het provinciale VTH stelsel te verbeteren. Uiteraard wordt daarbij volledig rekening gehouden met het landelijke IBP en volgen c.q. gebruiken we de uitkomsten daarvan. De focus ligt op het onderzoeken en beoordelen van de robuustheid van het Gelders VTH Stelsel. Een extern bureau zal onderzoek doen en eind 2022 rapporteren. De opdracht aan dat bureau zal nog worden voorgelegd aan de bestuurders van de OD-en en de provincie. Het is de bedoeling dat de essentiële keuzes aan de hand van een eindbeeld voor het einde van de huidige collegeperiode van de Provinciale Staten worden gemaakt (maart 2023).

Tussenbericht ODNL

Op 24 mei 2022 verscheen weer een uitgebreid Tussenbericht van ODNL. Het gaat in op:

- *Beleidsprogramma Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat*. Op pagina 11, 12 en 13 wordt nader ingegaan op het VTH-stelsel.
- *Webinar (nieuwe) raadsleden*. IenW en Infomil organiseren een webinar voor (nieuwe) raadsleden/ bestuurders. Deelnemers worden op de hoogte gebracht van het VTH-stelsel en het interbestuurlijk programma versterking VTH-stelsel (IBP). Dit webinar vindt begin juli plaats. Nadere informatie volgt op korte termijn.
- *Zeer Zorgwekkende Stoffen*. I&W heeft in april de evaluatie van het ZZS-emissiebeleid afgerond. Hier hebben ook de omgevingsdiensten aan meegewerkt. In een bijeenkomst op 6 april heeft het Ministerie de evaluatie toegelicht en waren er deelsessies om de urgente thema's voor het toekomstig stoffenbeleid op te halen.
- *Milieucriminaliteit*. Op 30 maart 2022 jl. heeft de 'pressurecooker sessie' - georganiseerd door IenW samen met JenV - plaatsgevonden. De bedoeling was om samen met alle bij milieucriminaliteit betrokken stakeholders het gesprek te voeren over de opvolging van de aanbeveling van Cie Van Aartsen om meer prioriteit te geven aan capaciteit en inzet voor strafrechtelijke handhaving en vervolging. Er zijn twee concrete uitkomsten:
1) Er wordt onderzocht hoe het SMK (Strategische Milieukamer) een formelere positie kan krijgen. 2) De Kamer is geïnformeerd over de sessie. Er wordt een vervolgbijeenkomst gepland.
- *Verzamelen gegevens voor EU-rapportage oplosmiddelen-installaties*. Rijkswaterstaat, in opdracht van het Ministerie van IenW, heeft de omgevingsdiensten om medewerking gevraagd voor wat betreft het opstellen van de EU-rapportage over oplosmiddelen- installaties.
- *Definitieve Notitie Verbeteren beleids- en Uitvoeringscyclus VTH*. In de uitvoeringsagenda VTH hebben Rijk, IPO, VNG, omgevingsdiensten en andere partners projecten afgesproken om te komen tot een "sterkere VTH-uitvoering en effectievere aanpak van overtredingen". Een van de projecten betreft de professionalisering van de beleids- en uitvoeringscyclus. Het doel van dit project is om concrete maatregelen aan het bestuurlijk omgevingsberaad (BOB) voor te stellen, zodanig dat de effectiviteit van de beleid- en uitvoeringscyclus toeneemt. De definitieve notitie gaat nu richting het BOB in juni.
- *Onderzoeksvoorstel naar de mogelijk landelijke betekenis van AADV (altijd actuele digitale vergunning)*. De provincies gaan aan de slag gaan met een onderzoeksvoorstel naar de landelijke betekenis van AADV. Dit om onder meer landelijke commitment te krijgen op dit onderwerp en te onderzoeken onder welke condities adoptie en aansluiting mogelijk zou zijn. I&W en VNG hebben inmiddels kenbaar gemaakt te willen deelnemen in dit onderzoek via de begeleidingscommissie.
- *Uitnodiging netwerkbijeenkomst ILT - Omgevingsdienst NL*. Omgevingsdiensten en de Inspectie Leefomgeving en Transport werken beiden aan dezelfde fysieke leefomgeving. Het is voor medewerkers van beide organisaties belangrijk om van elkaar goed te weten wat ze doen. Daarom organiseren ze op donderdag 30 juni 2022 een eerste gezamenlijke netwerkbijeenkomst.
- *Basistakenpakket Omgevingswet – circulaire*. Door het ministerie van IenW is een werkgroep gestart die een circulaire gaat opstellen voor het basistakenpakket onder de Omgevingswet. Dit is toegezegd in de Kamerbrief 'Versterking van het stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving' van 13 december 2021 en sluit aan bij aanbeveling 4 van het rapport van de commissie van Aartsen. Het doel van de circulaire is een einde te maken aan de nu bestaande interpretatieverschillen over het basistakenpakket en het voor gemeenten en provincies duidelijk te maken welke taken zij verplicht moeten onderbrengen bij een omgevingsdienst. De circulaire is een aanvulling op het al wettelijk vastgestelde basistakenpakket onder de Omgevingswet.
- *Opdrachtbrief uitvoeren werkzaamheden REV*. Alle omgevingsdiensten ontvangen een opdrachtbrief voor het uitvoeren van werkzaamheden in het kader van het nieuwe register externe veiligheidsrisico's (REV). De data uit het RRGs wordt overgezet naar het REV.

moeten gegevens over risico's externe veiligheid (brand, explosie, gif) en de bron daarvan worden geregistreerd. Het bevoegd gezag (gemeente, provincie) moet gegevens aan het REV aanleveren per datum inwerkingtreding Omgevingswet.

- *Stikstofdossier.* Het stikstof-dossier blijft de gemeederen bezighouden. Recent (begin mei) is er in de provincie Overijssel een uitspraak gedaan waarbij 29 natuurvergunningen zijn vernietigd. Het grote probleem hierbij is dat de stalsystemen niet worden vertrouwd qua emissies, terwijl deze systemen voor de Wabo-vergunningen wel worden gebruikt. Ook is er een uitspraak gedaan (eind april) waarbij is geconstateerd dat de snelheid reducerende maatregelen niet tot het gewenste effect hebben geleid (waarmee er op papier ruimte was gecreëerd voor de bouw). Omdat deze stikstofbank nu leeg is, is de vraag hoe dit probleem kan worden opgelost. Afgelopen week is er spoedoverleg geweest tussen de minister van Natuur en Stikstof en de provincies die met de uitvoering zijn belast. Hier zijn de gesignaleerde knelpunten besproken. Het grote probleem is dat de provincies de uitvoering moeten doen en dat dit tot praktische problemen leidt en het nog veel tijd zal vergen om bedrijven uit te kopen.

Personeel / ontwikkelvermogen

Ziekteverzuim

Het percentage ziekteverzuim wordt berekend over periode van de laatste 12 maanden.

Het ziekteverzuimpercentage over de periode 1 juni 2021 tot en met 31 mei 2022 is 8,86%. Oorzaken van het hoge ziekteverzuimpercentage zijn dat een aantal langdurig zieke medewerkers nog aan het re-integreren is en dit voor sommigen langzaam gaat. Daarnaast waren er in de eerste maanden van het jaar meerdere, kortdurende ziekmeldingen. Voor een aantal andere medewerkers geldt dat zij na een lange periode van ziekte nu weer volledig aan het werk zijn.

Wervingsstrategie

In de komende maanden richten wij ons op het werven van twee Boa's, een adviseur Geluid en een Programmamanager. Tevens een Informatiemanager in samenspraak met OVIJ.

De lastig in te vullen vacature Juridisch medewerker wordt bekeken of deze op een andere manier kan worden ingevuld.

Voor vergunningverlening wordt inhuur gezocht tot het einde van dit jaar ter ondersteuning van aantal nieuwe medewerkers en hoge werkvoorraad.

Voor Toezichthouder Energie - EML controles vindt inhuur plaatst tot eind van het jaar, met mogelijke verlenging tot eind volgend jaar. Tevens vindt voor Toezichthouder complex inhuur plaatst tot eind van het jaar, ook met mogelijkheid tot verlenging eind volgend jaar.

In- en uit dienst

In de periode 1 januari tot en met 31 mei 2022 zijn acht nieuwe medewerkers geworven. Er zijn vier medewerkers vertrokken, waarvan één medewerker met vroegpensioen en de overige naar een andere werkgever. Daarmee staat de formatie van ODNV op 44 fte en de bezetting op 39,81 fte.

Werkprocessen/organisatie

Jaarprogramma 2022 en Jaarprogramma 2023

Vanuit ODNV is afgelopen weken een ronde gemaakt langs alle gemeenten. Daarin is gesproken over de (Advies) uren en taken die ODNV dit jaar nog mag verwachten. Er zijn geen grote ontwikkelingen

op inhoud en aantal uren aangegeven, ten opzichte van 2021. Voor 2022 houdt ODNV daarom de afgesproken aantallen en uren van 2021 als leidraad voor de inzet van personeel aan.

In die gespreksronde en op het OGO is ook gesproken over het Jaarprogramma 2023. We willen meer tijd en inzet investeren om voor 1 december 2022 met alle gemeenten apart en gezamenlijk een goed onderbouwd en passend Jaarprogramma 2023 af te spreken. Zoveel mogelijk vanuit de inhoud (nieuwe wet- en regelgeving zoals Omgevingswet en vraagstukken rondom duurzaamheid, energietransitie, leefbaarheid, ecologie enzovoorts). Maar ook rekening houdend met de enorme krapte op de arbeidsmarkt versus de stevig opgaven die er voor de gemeenten liggen. Waarin kunnen ODNV en gemeenten zoveel mogelijk samen optrekken, opdat capaciteit toch zoveel mogelijk aansluit op de behoefte?

Rapportagesystematiek

De ontwikkelingen rondom OpenWave en het opleveren van rapportages zijn wat vertraagd. Dit heeft te maken met ICT problematieken en een gebrek aan mankracht. We verwachten nog wel begin juni de (voorheen gebruikelijke) viermaandsrapportage op te leveren. Daarnaast onderzoeken we nu de ontwikkeling van een dashboard, waarin de samenhang tussen productie, 'pegels' (het budget) en personeel wordt geduid. Opdat tijdig gestuurd kan worden op afwijkingen in de afgesproken resultaten.

Programma Omgevingswet

Er wordt steeds intensiever samengewerkt met OVII, om ICT en personeel voor te bereiden op de inwerkingtreding van de Omgevingswet. Binnenkort starten de gezamenlijke teamsessies om te oefenen met de digitale omgeving (DSO) en de werkprocessen zoveel mogelijk uniform aan te passen. Op de achtergrond werkt onze (met OVII gedeelde) externe projectleider en onze (ook ingehuurd) Informatiemanager samen met ODA en ODR, om zoveel mogelijk gebruik te maken van elkaars ervaringen.

Financiën/middelen

In de vorige Directiebrieven is al aangegeven dat een incidentele begrotingswijziging in 2022 en vanaf 2023 een structurele verhoging van de partnerbijdragen onontkoombaar is. Hierover is uitgebreid gesproken op de relevante overleggen (OAF, OGO, DB en afgelopen AB van 31 maart). ODNV heeft daarbij steeds voorstellen gedaan en deze aangescherpt op basis van de uitkomsten van de gesprekken. Nu liggen er twee belangrijke voorstellen voor:

1. Voorstel voor aanvullende incidentele middelen in 2022
2. Voorstel voor structurele aanvullende middelen vanaf 2023

We hebben getracht in beide voorstellen zo concreet mogelijk aan te geven wat we precies vragen en waarom. We verwijzen daarin ook (net als in de brief van het DB aan alle colleges van eind mei 2022) naar de relevante documenten voor achtergrondinformatie.

Beide begrotingsvoorstellen zijn in feite investeringsvoorstellen. ODNV is niet een kale uitvoeringsdienst die alleen VTH productie draait. De vraag vanuit de gemeenten stelt echt andere eisen aan ODNV. Het is enerzijds gebleken dat die vraag structureel de capaciteit van ODNV overvraagt. En ODNV heeft zich ook niet voldoende ontwikkeld om die groeiende vraag adequaat op te vangen.

Maar ook blijkt dat de inhoud van de vraag de kale uitvoeringsdienst verre overstijgt en een ODNV vereist die gezien wordt als kennispartner, een brede en integrale omgevingsdienst. En daarvoor de middelen ontvangt.

Ook het RBHO heeft dit spanningsveld gesignaleerd en opdracht gegeven om een visie op de positionering van ODNV te formuleren die past bij de huidige en gewenste situatie. De begrotingsvoorstellen die nu voorliggen zijn in lijn daarmee.

ODNV vraagt dus om een investering in middelen om huidige knelpunten op te lossen én om te kunnen doorontwikkelen naar een positionering die past bij de vraag vanuit de gemeenten en de opgaven die eraan komen. Ons voorstel voor een stevig gezamenlijk traject naar het Jaarprogramma 2023 houdt hiermee verband. Het biedt op korte termijn een diepgaand, gezamenlijk inzicht in het rendement dat de gevraagde investering in ODNV zal bieden.